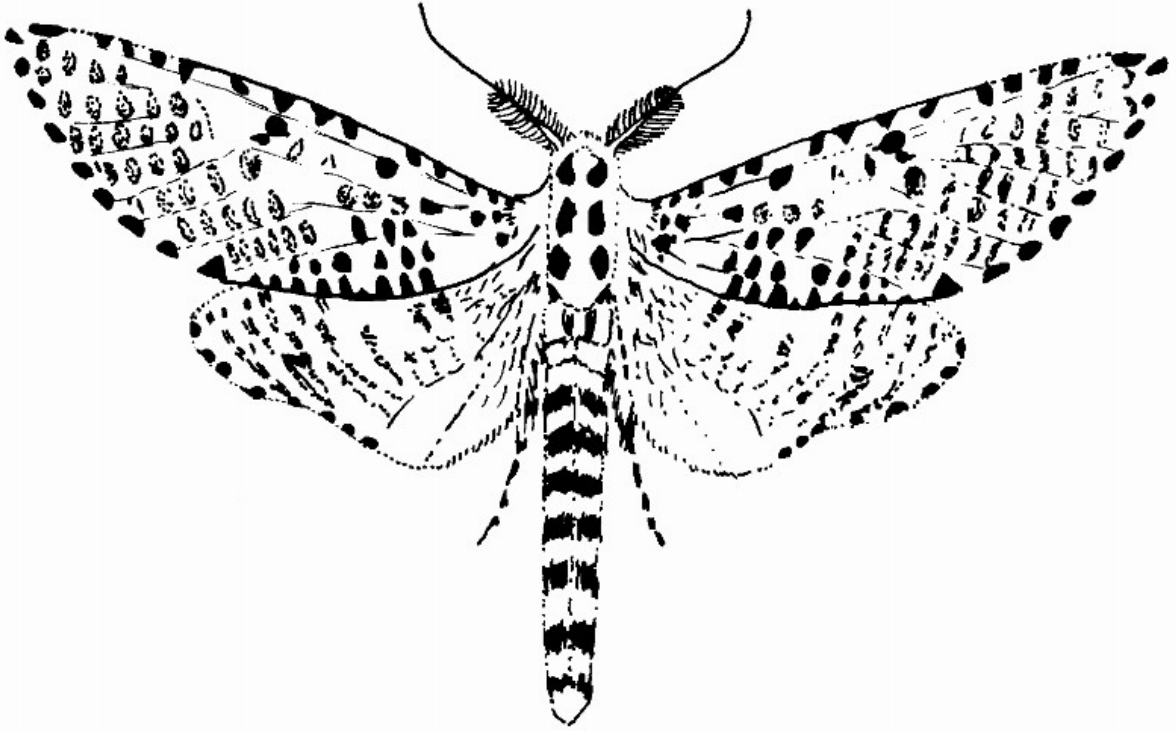

Rovarász Híradó

A Magyar Rovartani Társaság tájékoztatója
34. szám, 2004. február

Tartalom:

Rovarász elődeink — Választmányi hírek — Szakirodalmi figyelő — Sajtó figyelő
Börzehírek, kiállítások — Könyvszemle — Különfélék

Rovarász Híradó

a Magyar Rovartani Társaság
negyedéves tájékoztatója

A tájékoztatóban megfogalmazott vélemények nem minden esetben tükrözik a Szerkesztőbizottság és a Magyar Rovartani Társaság vezetőségének álláspontját.

Szerkesztőbizottság (szerk.): Haltrich Attila (HA), Jenser Gábor (JG), Rozner István (RI), Szalóki Dezső (SzD), Mészáros Zoltán (MZ), Merkl Ottó (MO), Balázs Klára (BK) és Szócs Gábor (SzG).

Szerkesztőség:

SZIE, KTK, Rovartani Tanszék,
1118, Budapest, Ménesi út. 44.
Telefon: 372-0125.
drótposta: haltrich@omega.kee.hu

Magyar Rovartani Társaság (MRT)

Budapest VIII., Baross utca 13.
www.magyarrovartanitarsasag.hu
A Magyar Rovartani Társaság célja és feladata a rovaran általános művelése, elsősorban a magyarországi rovarvilág kutatása és vizsgálata, valamint a rovarani ismeretek terjesztése.

Elnökség (2004)

Elnök: Dr. Jenser Gábor
I.alelnök: Dr. Merkl Ottó
II.alelnök: Dr. Szócs Gábor
Titkár: Szalóki Dezső.
Szerkesztő: Dr. Mahunka Sándor
Pénztáros: Rozner Istvánné
Ellenőr: Simonyi Sándor
Jegyző: Dr. Haltrich Attila

Ülések – a nyarat kivéve – minden hónap harmadik péntekén a BKÁE Kertészettudományi Karán, az „A” épület A/1 termében (Budapest XI., Ménesi út 44), délután 4 órakor.

Illusztrációk

Címlapon: kis farontó lepke (*Zeuzera pyrina*)
Dr. Pataky Ervin rajza

Két új rovat

Úgy látszik, a 34. szám az „új rovatok” alapításának száma lesz. Az egyik, „rovarász elődeink” címűt Rozner István tagtársunk indítja útjára, és reméljük, nem „fullad ki” egyhamar. A másikonál, a „választmányi hírek”-nél ez a veszély nem áll fenn, hiszen választmányi üléseket elég gyakran tartunk, sőt akár 2–3 is bekerülhet egy számba. Még az ősszel merült fel bennem, hogy mi lenne, ha a tagságot ezen túl, ha nem is túl részletesen, de tájékoztatnám a választmányi üléseken elhangzottakról. Megvallom, az ötlet nem túl eredeti, más társaságoknál eléggé megszokott. Úgy gondoltam, hogy ennek a rovatnak a feltöltése a társaság mindenkori jegyzőjének lenne a feladata, hiszen egyébként is el kell készítenie a jegyzőkönyvet, márpedig egy rövidített tudósítást szerkeszteni belőle akkor már nem olyan nagy dolog.

Jó lenne, ha a RH megjelenését is végre rendszeresítenénk. Elképzelésem szerint lehetne egy februári, egy májusi, egy augusztusi és egy novemberi szám. Mindegyik szám az adott hónap ülésére kiküldendő meghívókkal együtt kerülne a tagtársakhoz, ami azt jelenti, hogy a „lapzártá” az adott hónap első hetére esne (kivéve az augusztusit, melyet szeptemberben kapnának kézhez az olvasók, tehát ott a lapzártá is szeptember első hetének végére esne).

További tervem egy ún. „tudósítói” rendszer megszervezése, ami azt jelentené, hogy mondjuk az Állattárból vagy a Növényvédelmi Kutatóból, tehát a fontosabb „rovarász gócpontokból” egy-egy tagtársunk folyamatosan gyűjtené az érdeklődésre számot tartó híreket, és azokról a lapot röviden (vagy hosszabban) tudósítaná. Ez természetesen nem jelentené azt, hogy ne küldhetne ezután is bárki anyagot a lapnak, de elkerülhetnénk, hogy egy-egy számban mondjuk csak könyvrecenziók vagy a másokban csak gyűjtőutak beszámolóit jelenjenek meg. Az ehhez kapcsolódó jó ötleteket szívesen venném.

Az előző számba két hiba is bekerült. Az egyik, helytelenül írtuk ki a költőnő Párducz Erzsébet nevét (tehát nem Párdocz), a másik pedig, hogy a Dr. Móczár László nevével fémjelzett műsoros CD recenzióját nem a professzor úr, hanem Dr. Martinovich Valér írta (az írás nem volt szignálva, ezért történhetett a félreértés). Ezúttal kérek mindkettőjüktől elnézést.

2004 február

HA

Rovarász elődeink

Új rovatot szeretnénk indítani „**Rovarász elődeink**” címmel. A tapasztalat sajnos azt mutatja, hogy a mai ifjú, s talán esetenként az idősebb generáció képviselőinek is csak kevés fogalma van a nagy elődök munkásságáról a rovartan területén. Pedig nincs miért szégyenkeznünk! A magyar rovartan művelői sok esetben világhírűek voltak, és nem maradtak el a híres európai rovarászoktól. E sorozat célja bemutatni hazánk rovarászait a saját műveik, a róluk szóló írások és, ha lehetséges, a még élő kortársak visszaemlékezései révén. Száraz életrajzi adatok mellett az embert szeretnénk megismertetni, hiszen mindenkivel történnek említésre méltó szomorú vagy vidám események, melyek közelebb hozzák az iránta érdeklődőhöz személyét. A most induló sorozat folytatásának függvénye, tagtársaink érdeklődése és részvétele a további cikkek megírásában.

Frivaldszky Imre (1799-1870)

Emlékszem, valamikor az 1980-as években a Rovartani Társaság egyik ülésén Dr. Bognár Sándor professzor úr, örökös tagunk, egy nagyon ritkán emlegetett Jókai-novellát olvasott fel. A novella az 1848-49-es szabadságharc bukása után, a Bach-korszakban, az 1850-es években játszódik. A nagy író elmeséli, hogy a budai Helytartótanács titkosrendőrei jelentik a feletteseknek, hogy a Budai-hegyekben, a Sváb-hegyen éjszakánként valaki fényjelzéseket küld a főváros felé. Nyilvánvaló összeesküvésről van szó. Többszöri próbálkozás után horogra akad a fényjelzéseket kibocsátó személy, aki hosszú rúdra szerelt lámpával járta a hegyek erdeit, tisztásait, rétjeit. A gyanús delikvens *Frivaldszky Imre* volt, aki a korabeli lámpázási módszert alkalmazva, a fényre repülő éjszakai lepkéket gyűjtötte.

Kezemben van az 1925-ben kiadott Dr. Méhes Gyula és Dr. Karl János által szerkesztett „Természethistória” első kötete: A biológia magyar úttörői. Nagyon érdekes és tanulságos olvasmány. „A két Frivaldszky” című fejezetet Szilády Zoltán írta. Ennek alapján szeretnénk felvillantani néhány jellemző epizódot *Frivaldszky Imre* életéből.

A XIX. század elején a nevelőintézetbe került kisdíák életét aligha lehetett szépnek nevezni. Ritkán lakott jól, de annál több része volt a megértetlen leckékben és a szigorú, sőt kegyetlen bánásmódban. A nyári szünetekben lesóványodva vagy éppen betegen került haza. Így történt, hogy 15 éves korában legyöngülve vitték haza Egerből Sátoraljaújhelyre szülei. Atyja házánál gyakran vendégeskedett Kitaibel Pál, a tudós növénygyűjtő. A kis Imre mellészegődött, így az iskolai penészvirágból nemsokára edzett cserkész és kitartó turista lett. Gyűjtögetés közben ismerkedett meg Sadler Józseffel, a pesti egyetem természetrajz tanárával, aki a 17 éves fiút az orvosi egyetemre irányította. A régi természettudósok az orvosi egyetemet végezték el, mivel a természettudományok az orvostan segédtudományai voltak. Sok kitűnő botanikus és zoológus került ki innen.

Ez időben jelent meg a svéd Wahlenberg híres könyve a Kárpátok növényvilágáról. Ezen *Frivaldszky Imre* annyira felbuzdult, hogy egy társával gyalogosan bejárta a Magas-Tátrát, Sáros, Abaúj és Zemplén vármegyét, és nagy gyűjtött anyaggal tért haza. Később a Mátrában és a Bányási hegyekben folytatott gyűjtéseket.

A Magyar Nemzeti Múzeumot 1902-ben alapították. Kezdetben csak könyv- és régiséggyűjteményből állt, majd kibővült egy ásványgyűjteménnyel is. *Frivaldszky Imre* az orvosi tanulmányait sikerrel befejezve elnyerte a Nemzeti Múzeumban a „természetrajzi és műtani” segédőri állást. Tíz évig csak növénygyűjtéssel foglalkozott, de már felkeltették az érdeklődését az alsóbbrendű állatok, főként a rovarok. Tervezte, hogy Európa és Törökország rovarvilágát fogja tanulmányozni. Terveire sem a Múzeum, sem a Tudományos Akadémia

nem adott pénzt. Ekkor felment a pozsonyi országgyűlésbe, de mivel ott is nagy értetlenséggel találkozott, dugába dőlt minden terve.

Frivaldszky mégsem vesztette el hitét, bizalmát. Megtalálta az egyetlen akkori lehetőséget, és mégis megvalósította álmait. Rovarkereskedésbe fogott, mivel nagy volt a kereslet Kelet-Európa szép lepkéi és bogarai iránt. Az eredmény nem maradt el. Csakhamar olyan jövedelemre tett szert, amelyből nem csak a hazai, hanem a külföldi utazások költségeit is fedezhette. Emellett gazdag rovargyűjteményt is összeállított, amelynek példányszáma meghaladta a múzeum szegényes rovargyűjteményét. Beszerezhetette a fontos szakkönyveket is.

Több segédet foglalkoztatott, akik gyűjtöttek a Balkán hegységben, Kis-Ázsiában és Krétán. Bevonta a gyűjtőutakra távoli rokonát, *Frivaldszky Jánost*, aki később a múzeumban az utódja lett. Jánossal együtt beutazták Törökország európai részét, gyűjtöttek a Márvány-tenger szigetein, Korfun, Sziciliában és Olaszországban.

1865-ben jelent meg egyik legfontosabb műve, a *Jellemző adatok Magyarország faunájához* c. kötet. A könyv előszavában így ír: „E szerént munkám *I-ső szakaszában* hazánk nevezetesebb állatfajai felett csak rövid kivonatokban oly szemlét tartandók, mely adatokul szolgáland hazánk faunájára nézve, míg *II-ik* szakaszában az újakat, hazánk sajátjait, vagy végre a legérdekesebbeket, egy részt kellő rajzokkal is felvilágosítva, részletesen irandom le”. A könyv magába foglalja az akkori neves magyar és külföldi természetbúvárok magyarországi eredményeit. Ezt a munkát már a kortársai is méltányolták, az Akadémia 1870-ben nagy jutalmával tüntette ki az agg tudóst, aki haláláig szerény múzeumőr maradt.

A mű érdekes olvasmány is. Magán viseli az akkori tudományos nyelvújítás minden bélyegét. Minden tudományos névnek magyar elnevezést adott. Ezeket ma már megmosolyogjuk, hiszen latin nevek nélkül ki tudná megmondani, hogy mik a pompályfélék (*Buprestidae*), a szöcskérfélék (*Elateridae*), a rejtenyfélék (*Tenebrionidae*) vagy a zományfélék (*Chrysomelidae*). A fajok elnevezése is csodálatos. Vajon mi lehet a büzgeidomú Ehő (*Zabrus blapoides*), a hosszúdad Peszér (*Silpha oblonga*), a szarvas Hoporcs (*Bolboceras unicornis*), a térdelt Hólagány (*Malachius geniculatus*), a zöldelő Bájika (*Eusomus virens*) stb. Ne legyünk azonban igazságtalanok, hiszen sok elnevezése végül is bevonult a szakirodalomba, így a pillangók, ormányosak, holyvafélék, szitkások, szenderek, porvafélék vagy cincérfélék. Sok fajt ma is úgy hívnak, ahogy *Frivaldszky Imre* elnevezte.

A Magyar Rovartani Társaság felkutatatta *Frivaldszky Imre* sírját a Nógrád megyei Jobbágyiban. A helyi iskola tanulói rendbe tették azt, Társaságunk tagjaival együtt megemlékeztek jeles tudosunkról, és megkoszorúzták a nyughelyét.

Rozner István

Választmányi hírek

A **2003 november 17-ei választmányi ülés** fő napirendi pontja a XXVI. Magyar Rovarászati Napokra kiírt pályázatra beérkezett pályamunkák elbírálása volt. A színvonalat mutatja, hogy minden kategóriában talált első díjra méltót.

Dolgozat:

I. díj: Retezár Imre - Székely Kálmán: A Kárpát-medence cincéereinek fotóatlasza

II. díj: Nádai László: Magyarországi Trox-bogarak morfológiája, ökológiája és elterjedési adataik

II. díj: Rozner István: Adatok a mindszentkállai Öreg-hegy poloskafaunájához (Insecta: Heteroptera)

III. díj: Párducz Erzsébet: "Rovargyűjtemény" Ismeretterjesztő munka (rovarversek, melyekből ízelítőt kaphattunk a Rovarász Híradó 33. számában)

Gyűjtemény:

I. díj: Dr. Mészáros Zoltán: *Ascalaphini* tribus fajai (6 doboz)

II. díj: Nádai László: Magyarországi *Scarabaeoidea* gyűjtemény (10 doboz)

III. díj: Dr. Marosi Pál: *Saturniidae* gyűjteménye (10 doboz)

Dia:

I. díj: Rahmé Nikola 10 db diája, amelyek ritka díszbogarakat és élőhelyüket mutatják be.

- Ciprusfa-díszbogár - Makkiás bozót a horvátországi Velebitben
- Nyírfa-tarkadíszbogár - Hamvasfüzes láp az Ormánságban
- Homoki zömökdíszbogár - Homoki nyáras a Duna-Tisza közén
- Osztrák díszbogár - Hegyvidéki juharelegyes jegenyefenyves a horvátországi Velika Kapela hegységben
- Fenyőfa-díszbogár - Feketefenyves a horvátországi Velebitben

I. díj: Szabóky Csaba: Mindenki másként csinálja! (Párosan szép!) című, védett lepkéket bemutató diasorozata.

- *Pieris rapae*
- *Erannis marginaria*
- *Lithosia quadra*
- *Drepana falcataria*
- *Lycia hirtaria*
- *Operopthera brumata*
- *Thymelicus lineola*
- *Pygaera anastomosis*
- *Neurothaumasia ankerella*
- *Aciptilia pentadactyla*

III. díj: Dr. Patkó Ferenc, *A lepkék rejtett életéből* című diasorozata.

Fotó:

I. díj: Dr. Polgár A. László: Venturia fotósorozat

I. díj: Tóth Szabolcs: Egy kabóca születése című sorozata

A bíráló bizottság oklevéllel jutalmazta **Illyés Anita** képzőművészeti alkotásait.

Ez alkalommal 1 új taggal bővült társaságunk tagjainak létszáma: **Németh Tamás** (1982), érdeklődési területe: bogarak, egyenesszárnyúak, lepkék.

A díjazások:

I. díj   8 000 – 20 000 Ft

II. díj: 11 000 Ft

III. díj: 5 000 – 9 000 Ft

Rovaros témájú képeslap, Rovarászati Napok 2003
(*Szentkirályi Ferenc tulajdona*)

A **2003. december 12-i** választmányi ülés kiegészülve a Frivaldszky Imre Emlékbizottság tagjaival döntött az Frivaldszky Emlékplakett arany, ezüst és bronz fokozatának odaítéléséről (lásd a 2004. január 16-i közgyűlésnél!). Ez alkalommal 3 új taggal bővült társaságunk: **Szlabey Gábor** (1955) – sáskák, **Szlabey Péter** (1989) – sáskák, **Pitter Gábor** (1977) – nappali lepkék.

A **2004. január 16-i közgyűlés** igen fontos mérföldkő a társaság életében, hiszen az ekkor jelenlevő 58 tag egyhangúlag megszavazta a Magyar Rovartani Társaság új alapszabályát (az alapszabály módosításra a MRT új besorolása miatt volt szükség: *közhasznú társaság* leszünk).

A közgyűlés a tisztikari beszámolók ismertetésével kezdődött. A titkári beszámolót Szalóki Dezső olvasta fel, melyet a jelenlevők egyhangúlag elfogadtak. Ezt követte a szerkesztői beszámoló, melyet dr. Mahunka Sándor távollétében Orosz András ismertetett. A beszámolót a közgyűlés 1 nem és 3 tartózkodás mellett 54 igennel elfogadta. Az ellenőri ill. pénztárosi jelentést Simonyi Sándor távollétében Retezár Imre olvasta fel. Jelentését a jelenlevők egyhangúlag elfogadták. Ezután következett a Frivaldszky Imre Emlékplakettek átadása.

Arany fokozat Dr. Papp Jenő

Ezüst fokozat Józán Zsolt

Bronz fokozat Kutasi Csaba és Gaskó Kálmán

A laudációkat a társaság titkára Szalóki Dezső olvasta fel, majd a lejárt mandátumú tisztségek betöltése következett. Titkos szavazással a közgyűlés 2007-ig a következő 5 személyt választotta meg választmányi taggá:

Hegyessy Gábor	46 szavazattal
Nádai László	44 szavazattal
Dr. Ronkay László	47 szavazattal
Rozner István	51 szavazattal
Székely Kálmán	44 szavazattal

Amíg a szavazatok összeszámlálása tartott, dr. Balázs Klára ismertette az új alapszabályt, kiemelve a jelentősebb változásokat. A továbbiakban Szabóky Csaba számolt be a 2004-ben tervezett Rovarászkirándulásról. A Jászberényhez közeli Hajta mocsár lenne a helyszín, ahol 41 főre tudnának biztosítani szálláslehetőséget házban, de sátorozó hely is állna a résztvevők rendelkezésére. A kirándulásra június végén kerülne sor. Buschmann Ferenc, az ötlet- és házigazda, felszólalásában megerősítette a meghívást. Dr. Jenser Gábor a február végi Rovarászbál időpontját ismertette, melynek helyszíne idén a Radnóti Gimnázium díszterme (XIV. ker. Cházár u. 10, megközelíthető a 7-es busszal, Keleti Pu. után a második megálló – autósoknak a Thököly u. felől egyirányú!).

Ismét 4 taggal bővült a MRT: **Vincze Tamás** (1981) – pókölődarázs-alkatúak, redősszárnyúdarázs-alkatúak, kaparódarázs-alkatúak, törősdarázs-alkatúak, **Papp Tamás** (1981) –botsáskák, csótányok, virágbogarak tenyésztése, **Kotán Attila** (1984) – cincérek, **Trugly Péter** (1963) – bogarak, egyenesszárnyúak. Felvételi kérelmüket a közgyűlés egyhangúlag megszavazta (ezután nem a választmányoknak, hanem a közgyűlésnek kell az új tagfelvételeket megszavaznia!). A közgyűlést az Orosz András és dr. Sziráki György által előadott „Képek az elefánt ormányáról” című tájféldi úti beszámoló zárta.

Szakirodalmi figyelő

Ebben az évben jelent meg Kaposváron, a Somogy megyei Múzeum természettudományi sorozatának, a **Natura Somogyiensis**-nek **5.** kötete. Ez a kiadvány „**A Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület élővilága**” címet viseli, és felöleli a 1998-2002 végzett kutatások eredményeit. A kötetet *Ábrahám Levente* tagtársunk, a Somogy Megyei Múzeum Természettudományi Osztályának vezetője szerkesztette.

A Látrányi Puszta Külső-Somogyban, Látrány község mellett terül el, 1992 óta 224 ha Természetvédelmi Terület. A terület kutatására szerveződött kutatócsoport ebben a kötetben, a különböző szakterületeknek megfelelően, bemutatja a Látrányi Puszta élővilágát 23 cikkben. A rovarvilággal 15 közlemény foglalkozik, 1-1 cikk mutatja be az *Odonata*, *Orthoptera*, *Heteroptera*, *Megaloptera*, *Raphidioptera*, *Neuroptera*, *Trichoptera*, *Lepidoptera* és *Diptera*, 2 cikk a *Hymenoptera* és 6 cikk a *Coleoptera*-faunát. A szerzők a Magyar Rovartani Társaság tagjai, akik a közleményekben felhívják a figyelmet az előfordult védett és ritka, valamint Somogy megyéből eddig még nem publikált fajokra. *Rozner István*

Nagy magyar entomológusok az USA- ban megjelenő Rovartani Lexikonban (Encyclopedia of Entomology).

A Floridai Egyetem (University of Florida) professzora, John L.Capinera szerkesztésével, a Kluwer Academic Publishers gondozásában idén jelenik meg a három kötetes, 2400 oldalas terjedelmű Encyclopedia of Entomology. A nagy mű igyekszik magába foglalni a rovartan számos aspektusát, ami nyilvánvalóan óriási feladat. A terjedelmes kötetekben a rendszertan, morfológia, fiziológia, tudománytörténelem, ökológia és számos más, rovarokkal összefüggő témakör mellett nem utolsósorban magukról az entomológusokról is szó esik. 36 ország 350 olyan entomológusának életrajzát olvashatjuk a lexikonban, akik élet-művükkel kiemelkedően maradandót alkottak a Föld rovarfaunájának kutatását illetőleg.

Örömmel adom tagtársaim tudtára, hogy Dr. Merkl Ottó és Dr. Szél Győző segítségével sikerült a következő magyar rovarászok életrajzeit bejuttatni ebbe a magas színvonalú kiadványba:

Abafi-Aigner Lajos (Ludwig Aigner) 1840–1909

Bíró Lajos 1856–1931

Bokor Elemér 1887–1928

Csiki Ernő (Ernst Dietl) 1875–1954

Dudich Endre 1895–1971

Endródi Sebő (Sebastian Endródi) 1903–1984

Endrődy-Younga Sebestyén 1934–1999

Fenichel Sámuel 1868–1893

Frivaldszky Imre 1799–1870

Frivaldszky János 1822–1895

Herman Ottó 1835–1914

Kaszab Zoltán 1915–1986

Szent-Ivány József Gyula Hubertus 1910–1988

Csak elhunyt entomológusok jöhettek számításba, így természetesen mindenki kimaradt a jeles – de élő – kollégák közül. Gondolom, e kizáró ok ismeretében ezt nem is bánják...

A lexikon nyomtatás előtti tartalomjegyzéke megtekinthető a következő webcímen:

<http://www.wkap.nl/prod/a/Highlights.pdf>

Több információ található a “kluwer academic publishers encyclopedia of entomology” keresésével.

Az igencsak borsos árú (450 Euró vagy 495 USA dollár) mű online változata 2004 végéig ingyenesen olvasható lesz az Interneten.

Hangay Györg

Sajtófigyelő

Hangyák támadása

Fenyegető veszélyt jelent Ausztrália állatvilágára a hatvan-hetven évvel ezelőtt Indiából behurcolt sárga hangya – figyelmeztetnek az ausztrál tudósok a BBC híradása szerint. A kiszámíthatatlan viselkedése miatt örült hangyának is nevezett rovar savat lövell az élőhelyén bókászó állatok szemébe, amelytől azok vakon nem jutnak táplálékhoz, és éhen vesznek. A sárga hangyáknak az Ausztráliához tartozó Karácsony-szigeten az utóbbi tizenhárom évben becslések szerint már húszmillió vörös tarisznyarak esett áldozatul, és más állatok – köztük néhány madárfaj is – eltűntek a szigetről. A veszélyes rovaroknak már hatvanhárom bázisáról tudnak Ausztráliában. A kutatók szerint hihetetlen tempóban terjeszkednek – egy-egy szuperkolónia évente egy kilométerrel tolja ki határát –, így hathatós intézkedések híján megszállhatnák az egész földrészt, s válságba sodorhatnák az emberi kultúrát is.

Visszaszorításukra hároméves terv készült. Eközben nagy területen – egy kilencven kilométer sugarú körben – megpróbálják visszaállítani az ökológiai egyensúlyt.

Rozner István

Börzehírek, kiállítások

Internationale Insektentage – Insektenbörse Prága 2004.

Az Ento-Tera jövő évben is megszervezi a hagyományos két rovarbörzét. A börze címe: Národni dům – ÚKDŽ, Náměsti Míru, No 9, Praha 2.

A tavaszi börze időpontjai:

2004. március 6., szombat, 10,00 – 17,00-ig

2004. március 7., vasárnap, 8,00 – 13,00-ig

Az őszi börze időpontjai:

2004. október 2., szombat, 10,00 – 17,00-ig

2004. október 3., vasárnap, 8,00 – 13,00-ig

Megközelíthető az „A” metróval, a 4, 10, 16, 22, 23 villamossal a Náměsti Míru megállóig. A szervező címe: ENTO-TERA, Vladislav Malý & Co., Na Hrobcí 1/410., 128 00 Praha 2, Tel.: +420 224 922 468, +420 224 918 975, 737 728 312. E-mail: entotera@login.cz, www.entotera.cz.

Ízeltlábúak világa. Madárpókok, skorpiók és egyéb ízeltlábúak kiállítása és vására a *Magyar Madárpók Klub* szervezésében December 13 – 14. Helyszín: TIT STUDIÓ, 1113 Budapest, Zombolyai u. 6. Nyitvatartás: szombat: 10:00 – 17:00, vasárnap: 9:00 – 16:00. Belépőjegy: Felnőtt: 300 Ft, Diák (18 éves korig): 200 Ft.

Bővebb információ:

Telefon: +36-30-911-4101 vagy +36-20-383-0866

E-mail: madarpok@sn.hu

Web: <http://www.madarpok.hu>.

Rozner István

Könyvszemle

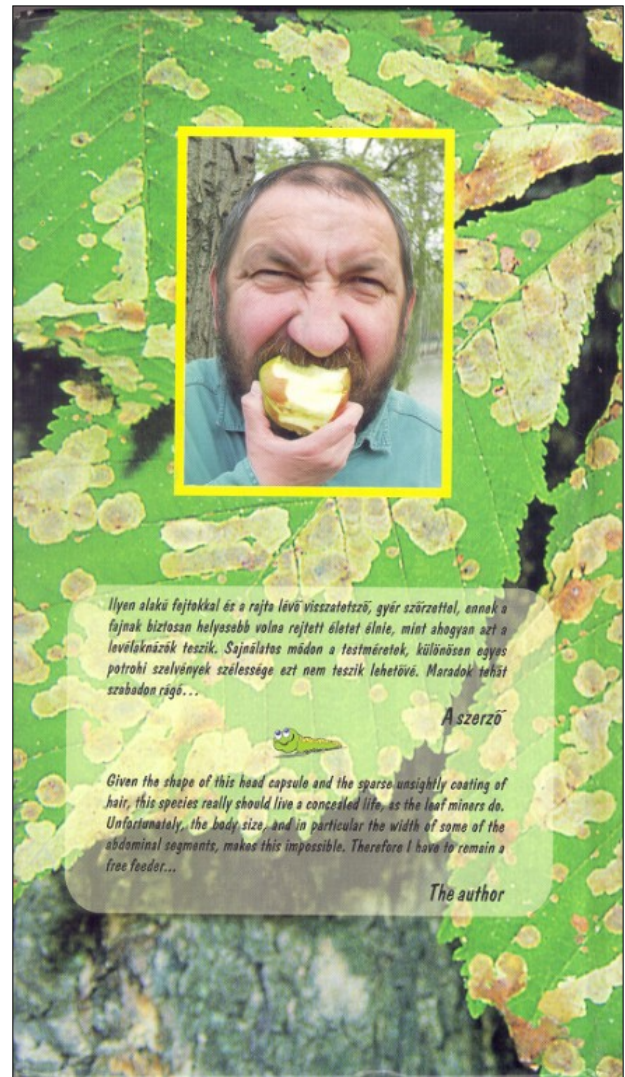
Csóka György: **Levélaknák és levélaknázók**; György Csóka: Leaf mines and leaf miners. Agroinform Kiadó, Budapest 2003, 192 oldal (sok számozatlan színes fénykép ábrával).

Szándékosan tüntettem fel a könyv mind magyar mind angol címét: a hazai rovarászati irodalomban Csóka György "vezette be" azt a gyakorlatot, hogy immár harmadik tudományos ("magas szintű") igényű ismeretterjesztő könyve teljes magyar szövege angolul is olvasható. Ezzel egyrészt lehetővé teszi (a Kiadóval együtt) azt, hogy külföldön is terjesszék a könyvet, másrészt a magyarul nem olvasó rovarász és nem-rovarász érdeklődők megismerjék a téma hazai kutatottságát. A könyv tartalmi felépítését jól érzékeli a fejezet címek felsorolása: Bevezetés, A levélaknák főbb típusai és jellemzői, A levélaknázó rovarok főbb csoportjai, A levélaknázó életmód előnyei és hátrányai, Levélaknázók és tápnövényeik, Levélaknázók mint kártevők, A levélaknázók természetes ellenségei, A levélaknák fajonkénti ismertetése tápnövényenként. Az utolsó fejezet a legterjedelmesebb: a könyv háromnegyedét öleli fel. A szerző összesen 67 hazai növénynevezést nevez meg betűrendben, melyeken különböző bogár, hártájszárnyú, kétszárnyú és lepke fajok okoznak levélaknát. Nagyon találó a szerző definiálása: "A levélakna tulajdonképp nem más, mint a levélaknázó táplálkozási módjának egyfajta lenyomata". A könyv bal (páros) oldalán a növényről és aknázó rovarról olvashatunk tömör, mégis élvezetes leírást, a jobb (páratlan) oldalán pedig fényképek illusztrálják a mondanivalót. Valamennyi fénykép művészi és tökéletes, készítőjük maga a szerző. Egy-egy oldalpáron két vagy három rovar faj szerepel. A legtöbb hazai levélaknázó fajt a lepkék rendjéből ismerjük. Az aknáknak két alapformája

van: kígyóakna és foltakna, e kettőnek aztán igen sokféle megjelenése lehet, ami újabb adalék az élővilág változatosságáról. Az Irodalom fejezetben jó áttekintést kapunk mind a hazai mind a külföldi levélaknázók publikált kiadványairól. A Tárgymutató segíti az adott aknázó rovarfaj visszakeresését. A szerző kiváló menedzselését emeli ki, hogy 14 (köztük 13 erdészeti) intézmény támogatta anyagilag a könyv megjelenését. A könyv a budapesti Mezőgazdasági Könyvesboltban vásárolható (a szerző szerint) 2800 Ft áron.

A szerző két hasonló felépítésű könyve "Gubacsok – Plant galls" és „Xilofág rovarok – Xylophagous insects” (utóbbi Kovács Tibor szerzővel közösen) címen jelent meg 1997 és 1999-ben.

Papp Jenő

Különfélék

„Applied Ecology and Environmental Research” címmel új nemzetközi tudományos folyóirat indult, a volt Kertészeti Egyetem Tájépítészet és Döntéstámogató Rendszerek Doktori Iskolája, a Nemzetközi Biometriai Társaság Magyar Régiója (IBS) és a Magyar Agrárinformatikai Szövetség gondozásában. A folyóirat ökológiai, szünbiológiai, biomatematikai, agrártudományi és környezettudományi „scientific review” cikkeket és elsőfajú tudományos publikációkat közöl. A nemzetközi szerkesztőbizottságban a

főszerkesztőn (Hufnagel Levente) kívül, további két hazai rovarökológus Mészáros Zoltán (a MRT volt elnöke) és Szentesi Árpád (volt választmányi tagunk) is szerepel, így a magyar entomológia kiemelkedően reprezentáltnak tűnik. A folyóirat nyomtatásban és internetes formában egyaránt évi két számmal (félévente) jelenik meg. A nyomtatott és elektronikus verzió egymással tartalmilag azonos és egyenértékű, bár külön-külön regisztrációs számmal rendelkeznek: ISSN 1589-1623 (Print) ISSN 1785-0037 (Online). A folyóirat első kötete /AEER1(1-2) / már olvasható és ingyenesen letölthető a www.ecology.kee.hu honlapról. Az internetes verzió előnye, hogy a cikkekhez elektronikus appendixként nagyméretű alapadatbázisok is csatolhatók, jelentősen megnövelve ezáltal cikkek mások által való felhasználhatóságát. A folyóiratot máris több nemzetközi adatbázis és elektronikus folyóiratlista indexeli. A folyóirat tisztán leíró vagy adatközlő kéziratokat önmagukban nem fogad el, de ilyenek közlésére is mód van, ha azokat a szerzők a lap profiljába tartozó cikksorozat részeként készítik el. A folyóirathoz beküldött kéziratok szigorú titkos lektorálási folyamaton esnek át, ennek célja azonban nem mechanikus selejtezés, hanem a kéziratok publikálás előtti javítása, az esetleges hiányosságok pótlása, tehát a szerzők munkájának támogatása, érdekeik védelme. A folyóirat honlapján rövidesen több más szolgáltatás is ingyenesen elérhető lesz. A folyóiratot a Magyar Rovartani Társaság tagjainak figyelmébe ajánljuk!

Hufnagel Levente

Képek a 2003 novemberi **Rovarászati Napokról**:

